

DSP

Dark Side of Personality

(descriere sintetică & instrucțiuni pentru cercetare)

Copyright CONSTANTIN Ticu

tconst@uaic.ro

(004) 0744 643 467

Descriere DSP

Chestionarul DSP (Dark Side of Personality) este format dintr-o compilație de scale grupate în jurul "*dark side of personality*", instrument standardizat de evaluare psihologică centrat pe surprinderea fațetelor negative ale personalității (Constantin et al. 2023). Acest chestionar nu este unul original (marca "PsihoProfile"), ci are la bază itemii unor scale consacrate la nivel internațional, verificate în studii empirice recente (citate mai jos) și grupate într-un instrument unitar.

Prima dimensiune majoră explorată în DSP este **integritatea**, văzută în principal ca *onestitate, sinceritate și aderență la valorile morale pozitive* așa cum este ea surprinsă în scala "Integritate/Onestitate" (IPIP-VIA Scales) (Goldberg et al. 2006; Iliescu, Popa, Dimache, 2015). Scorurile mici extreme la această scală (valori de 1 sau 2) ne atrag atenția unor posibile vulnerabilități sau particularități disfuncționale ale persoanei evaluate, scorurile mari extreme (9 și 10) evidențiind o persoană integră, onestă și de încredere.

Cea de a doua dimensiune explorată pe diferite fațete este **manipularea** evaluată mai degrabă ca o variantă extinsă a "dark triade" și incluzând, pe lângă *machiavelism, psihopatie, narcisism* (varianta Dirty Dozen, Jonason et al., 2009, Jonason & Webster 2010) și o scală pentru *sadism* (Plouffe, Saklofske & Smith, 2017; Plouffe, et al, 2022). Scorurile mari extreme la aceste sub-scale (7 și 8) prezente simultan pentru cel puțin trei dintre ele, ne atrag atenția asupra unor posibile trăsături accentuate sau tulburări de personalitate.

Pentru a întregi tabloul trăsăturilor negative, este explorată și **agresivitatea** care este surprinsă prin intermediul a 4 fațete – *ostilitate, furie, agresivitate verbală și agresivitate fizică* – prin intermediul itemilor derivați din Buss-Perry Aggression Questionnaire, variantă scurtă (Webster et al., 2014). Scorurile mari extreme la aceste sub-scale (valori de 7 și 8) semnaleză existența unor trăsături sau tendințe accentuate care ar putea apărea la persoana evaluată în momentele tensionate, de conflict sau de incertitudine.

În cele din urmă este evaluată și apetența pentru **căutarea riscului**, văzută ca tendința de a căuta senzațiile tari, pericolele și situațiile limită dublată predispoziția de a încălca regulile și de a acționa necugetat, așa cum sunt ele surprinse de *scala asumarea riscurilor* din "Jackson Personality Inventory" (Goldberg et al. 2006; Iliescu, D., Popa, M., & Dimache, R. 2015).

Chestionarul DSP este format din 62 de itemi, "*afirmații pe care oamenii le spun despre ei înșiși, legate de sinceritate și autocunoaștere*", afirmații pe care persoana evaluată trebuie să le analizeze și să decidă în ce măsură sunt adevărate pentru ea, pe o scală în cinci trepte (0 - „Niciodată adevărat”, 1 - „Rareori adevărat”, 3 - „Uneori adevărat”, 4 - „Deseori adevărat” și 5 - „Întotdeauna adevărat”).

În interpretarea rezultatelor obținute cu ajutorul chestionarului DSP, **se iau în calcul doar scorurile mari extreme** (9 și 10) pentru cele 4 dimensiuni majore (*integritate, manipulare, agresivitate și căutarea riscului*) și valorile mari 8 și 9 pentru cele 4 sub-scale de la factorul "manipulare" sau de la factorul "agresivitate").

Utilizarea **Chestionarului DSP** este esențială în evaluările care vizează surprinderea unor aspecte disfuncționale ale personalității pentru *intervenția psihologică* clinică și psihoterapeutică, practica *consilierii psihologice* a unor categorii specifice de persoane (*recidiviști, consumatori de droguri, agresori/abuzatori* etc.) sau pentru **evaluarea psihologică periodică** specifice psihologiei muncii /"evaluării capacității de muncă" (vezi recomandările făcute de experții APR și CPR pentru obținerea permisului de port armă la <https://www.apsi.ro/documente-apr>).

Timp mediu de completare a chestionarului online: **15 minute**.

Vârsta minimă de la care este posibilă evaluarea: **16 ani**.

FACTORII DSP

INTEGRITATE

(+) Onest(ă) și deschis(ă), este ușor de descifrat, nu îți ascunde problemele sau slăbiciunile, nu exagerează în ceea ce spune că este, fiind fidel(ă) valorilor sale morale. Respectă promisiunile făcute și crede că sinceritatea este fundamentul încrederii. Știe că ceilalți pot avea încredere în el/a pentru că își respectă promisiunile și știe să țină un secret.

MANIPULARE

(+) Cinic(ă) cu referire la oameni sau corectitudine, știe cum să îi flateze pentru a obține ceea ce vrea, fiind preocupat(ă) de a obține prestigiu sau un statut înalt. Nepăsător(oare) și insensibil(ă) la nevoile sau problemele altora, îi place să fie admirat(ă) și minte cu ușurință sau îi înșală pentru a obține ceea ce vrea, fără a avea păreri de rău sau remușcări. Nu este preocupat(ă) de moralitatea acțiunilor sale, tinde să îi manipuleze fără scrupule pe ceilalți urmărindu-și doar interesul propriu.

Machiavelism

Tinde să îi manipuleze pe ceilalți, minte cu ușurință sau îi înșală fără scrupule pentru a obține ceea ce vrea. Știe cum să îi flateze pentru a obține ceea ce vrea și are tendința de a-i exploata în propriu interes.

Psihopatie

Nu este preocupat(ă) de moralitatea acțiunilor sale și nu are păreri de rău sau remușcări în relațiile cu ceilalți. Este nepăsător(oare) și insensibil(ă) și tind să fie cinic(ă) cu referire la oameni sau corectitudine.

Narcisim

Îi place să fie admirat(ă) și este preocupat(ă) să obțină prestigiu sau un statut respectat de ceilalți. Se așteaptă să fie tratat(ă) special de cei din jur și își dorește ca ceilalți să îi ofere mai multă atenție și recunoaștere și admirație.

Sadism

Îi face plăcere să îi umilească sau să îi rănească pe ceilalți pentru a-i ține la distanță sau pentru a-i controla. Găsește satisfacție în ironizarea, persiflarea sau umilirea altor persoane și poate recurge la pedepsi sau recurge la suferința fizică dacă aceasta înseamnă să câștige sau să simtă că deține controlul. Pentru el/ ea este incitant să îi rănească pe ceilalți și crede că oamenii au nevoie de pedeapsă sau de suferință ca să înțeleagă ce au de făcut.

AGRESIVITATE

Își iese ușor din fire și reacționează impulsiv, folosind cuvinte dure pentru a le spune celorlalți ceea ce gândește, fără să se stăpânească, sau reacționează fizic, aruncând obiecte, bruscând, îmbrâncind sau lovind. Își pierde cumpătul și reacționează disproporțional atunci când se simte nedreptățit(ă) sau obstrucționat(ă) și are deseori sentimentul că ceilalți profită îl/o râd pe la spate și chiar îl/o sabotează.

A verbală

Deseori pusă pe ceartă, le spune în față celorlalți ceea ce gândește, fără să se stăpânească. Dacă nu este de acord cu cineva sau se enervează folosește cuvinte dure ca să îi fac pe să înțeleagă că are dreptate.

A fizică

Își pierde ușor cumpătul și reacționează fizic, aruncând obiecte, îmbrâncind sau lovind, dacă se simte provocat(ă) sau confruntat(ă). Dacă cineva îl/o întărește suficient de mult sau pentru a se apăra, ajunge să îmbrâncească sau să se ia la bătaie.

Furie

Își iese ușor din fire și rămâne tensionat având dificultăți în a-și controla izbucnirile emoționale. Reacționează impulsiv atunci când se simte lezat(ă), nedreptățit(ă) sau obstrucționat(ă).

Ostilitate

Exprimă indirect neîncrederea față de ceilalți prin atitudini rezervate, suspiciune manifestă și conduite agresiv-pasive. Are sentimentul că ceilalți au intenții ascunse, profită sau obțin pe nedrept ceea ce își doresc și că îl/o râd pe la spate și chiar îl/o sabotează.

CĂUTAREA RISCULUI

Îi place să își asume riscuri, cătând senzațiile tari și pericolele. Îi place aventura și vrea să încerce lucruri noi fiind atras(ă) de situațiile limită și sporturile riscante. Încalcă regulile și nu se ferește de situațiile periculoase, comportându-se uneori nebunește și necugetat.

ÎNREGISTRARE DATE DSP

Pentru scorare manuală & cercetare

1. Se creează o bază de date în care fiecare item al chestionarului DSP se definește ca o variabilă numerică cu rădăcina DSP (DSP1, DSP2, DSP3 DSP21) la care se adaugă variabile socio-demografice.
2. În baza de date, pentru toți itemii, se introduc valorile pe scale ale răspunsurilor oferite de fiecare subiect (în foarte mică măsură = 1, în mică măsură = 2, în măsură medie = 3, în mare măsură = 4, în foarte mare măsură = 5).
3. După introducerea în baza de date a valorilor bifate pe chestionar și salvarea bazei de date ("Nume_bazadate DSP _0.sav") se verifică corectitudinea datelor introduse pentru identificarea eventualelor erori de înregistrare (11, în loc de 1; 22 în loc de 2 etc.) În SPSS se pot verifica prin: *Analyze - Descriptive statistics – Frequencies, Minimum si Maximum*).
4. În aceeași bază de date se introduc și valorile la celelalte probe psihologice sau alte variabile luate în calcul în designul de cercetare și se calculează scorurile pe factori la aceste probe psihologice/ variabile.
5. Se trimite baza de date corect completată la adresa tconst@uaic.ro solicitând verificarea consistenței interne și calcularea scorurilor pe factori.

Pentru scorare automată & generare profil psihologic

Chestionarul DSP poate fi aplicat și în format electronic (on-line), prin invitații e-mail trimise de pe platforma **PsihoProfile** (www.psihoprofile.ro). Detaliile succinte referitoare la utilizarea PsihoProfile se găsesc la adresa <https://goo.gl/4vXNfy> sau pe pagina web <http://www.psihoprofile.ro/Public/Viitorul>.

Dacă se dorește aplicarea chestionarului în format imprimat (creion-hârtie) și înregistrarea ulterioară în baza de date PsihoProfile (alături de chestionarele aplicate on-line), după logarea pe PsihoProfile, în secțiunea *EVALUARE - Aplică chestionare – (selectează) DSP - Introdu răspunsuri*, pot fi introduse datele de pe chestionarele aplicate în varianta imprimată.

La finalul cercetării (după aplicarea/ înregistrarea tuturor chestionarelor), pentru a avea acces la baza de date cu toate chestionarele completate (on-line - introduse automat sau imprimat - introduse manual), se va trimite un e-mail la adresa tconst@uaic.ro pentru a solicita baza de date, precizând: *Numele si prenumele studentului/ cercetătorului* (clientului PsihoProfile, cel care a oferit spre completare chestionarul), *Denumirea chestionarului/ chestionarelor aplicate*, intervalul în care au fost culese datele și numărul aproximativ de persoane evaluate. Ca răspuns la acest e-mail se va primi o bază de date în format Excel sau SPSS cu toate chestionarele completate (itemi și scoruri pe factori).

Citare utilizare DSP

Descriere instrument

(de introdus în secțiunea *Metodologia / Designul cercetării: Instrumente utilizate*)

Chestionarul DSP (Dark Side of Personality) este format dintr-o compilație de scale grupate în jurul "dark side of personality", având la bază itemii unor scale consacrate la nivel internațional (la care se adaugă și itemi proprii), scale verificate în studii empirice recente și grupate într-un instrument unitar (Constantin et al., 2023). Prin intermediul a 62 de itemi, sunt evaluate 2 trăsături unidimensionale - **integritatea** și **căutarea riscului** - și două trăsături multidimensionale: **manipularea** (cu subfactorii *machievelism, psihopatie, narcisim și sadism*) și **agresivitatea** (cu subfactorii *ostilitate, furie, agresivitate fizică și agresivitate verbală*). Chestionarul DSP poate fi util în practica clinică (evaluare clinică, managementul furiei etc.) sau în evaluarea psihologică periodică/ medicina muncii (de exemplu pentru obținerea permisului de port armă).

Pentru citare:

Constantin T. et al., 2023)

Constantin T. et al., (2023), *Risk-taking, Integrity and Dark Sides of Personality* (manuscris).